

Disertační práce v oboru Dějiny křesťanského umění

Oponentský posudek

Disertační práci Moniky Benčové můžeme označit jako pozoruhodnou monografii o dekoracích barokního zámeckého divadla v Čechách. Autorka se s přehledem orientuje v domácí a zejména v zahraniční sekundární literatuře k tématu, dokáže badatelsky vytěžit pramenný materiál, více méně přehledně seznamuje s jednotlivými barokními zámeckými divadly v Čechách (z nichž se bohužel většina vůbec nedochovala) i s několika dalšími vybranými okruhy problémů. Pojem barokní divadlo je pro autorku synonymem pro barokní zámecké divadlo, o jezuitských školních představeních nalezneme v práci pouze zmínku, přitom u některých jezuitských kolejí existovaly samostatné divadelní sály (např. Chomutov), jistě i tato představení využívala dekorací, byť nepochybně podstatně skromnějších. Málo zmínek nalezneme také o městských scénách (Nostické divadlo, divadlo V Kotečích), přestože první zmíněné dobou vzniku odpovídá nejpodrobněji analyzovaným šlechtickým scénám. Pokud se týká zámeckých divadel, alespoň malou zmínku by si zasloužilo divadlo v zámku Jezeří, byť tato scéna je poněkud mladší a víme o ní dosud jen pramálo.

Za nejproblematictější považuji kapitolu 3, kterou autorka nazvala Historie divadla a vývoj na území České republiky. Ve skutečnosti se zde více věnuje divadlu západoevropskému a italskému, a pokud se dostane k problematice českého divadla, opírá se ne zcela šťastně o některé nepřesné teze Ant. Bartuška. A tak například autorka tvrdí, že vývoj divadla v Čechách můžeme sledovat „po celou dobu, včetně husitských válek“ (s. 40), značně problematické je i tvrzení, že upuštění od náboženských námětů ukončilo rozvoj internacionálního dramatu a začaly se uplatňovat a rozvíjet charakteristické národní styly vlastní každé zemi (s. 42). Přitom by bylo na místě konstatovat, že vztah starouktravvistů k divadlu byl zásadně negativní, že divadlo v Čechách se více než století nehrálo (1420-1530), ovšem s výjimkou malých katolických ostrůvků, že až Lutherův pozitivní vztah k divadlu přinesl před polovinou 16. stol. zásadní změnu. Jak můžeme mluvit o zániku internacionálního dramatu v 16. století, když autorka sama zmiňuje italské hry inscenované právě tak v západní, stejně jako ve střední Evropě? Ve výkladu kapitoly 3 chybí hlubší pojednání o vývoji a proměnách scény (mansionové jeviště aj.), které by problematiku barokních dekorací pomohlo zasadit do širšího historického kontextu. Problematické jsou i některé formulace a pravopis, zejména v kapitole 1 (Úvod) nalezneme četné chyby

v interpunkci, překlepy, nesoustavně a mnohdy chybně psaná velká písmena (Spojené státy i spojené státy, klášter Zlatá koruna aj.).

Těžiště práce spočívající v rozboru návrhů a realizací divadelních dekorací je ovšem detailně a dle mého názoru kvalitně zpracované. Práci jako celek považuji za velmi kvalitní, pro případnou publikaci by však bylo třeba uvedené dvě kapitoly výrazně přepracovat.

V Praze 22. 7. 2019

Doc. PhDr. Miloš Sládek, Ph.D.

Otaázka pro obhajobu:

Píšete o slavobránách označovaných jako „castra doloris“. Co tyto stavby představují, v jakých podobách a formách byly stavěny a proč byly někdy označovány jako „theatrum“? Jaké divadelní rysy se při nich uplatnily?